

Zásady bezpečnosti práce

(český překlad druhého anglického vydání)

1. Úvod

- 1.1 Tato brožura je směrnici zabývající se minimálními zásadami bezpečnosti práce na stromech včetně práce ve výškách, použití pil v korunách a organizace pracovní plochy při ošetřování stromů.
- 1.2 Práce ve stromech je prací potenciálně nebezpečnou pro lidi i jejich majetek. Měla by proto být prováděna pouze odborně způsobilými, zkušenými a plně vyškolenými pracovníky.
- 1.3 Brožura popisuje zásady bezpečnosti práce a je směrnici pro pracovníky, jejich zaměstnavatele, zákazníky a národní úřady bezpečnosti práce.
- 1.4 Směrnice by měla být používána ve spojení s jinými podobnými EU a národními bezpečnostními předpisy a doporučeními.
- 1.5 Evropský arboristický koncil je fórum zástupců arboristických organizací v Evropě, jehož cílem je podpora a rozvoj odborné péče o stromy.

2. Obecné zásady

- 2.1 Práce na stromech je fyzicky náročná. Pracovníci by měli být fyzicky zdatné osoby, které v souladu s touto směrnicí pravidelně podstupují zdravotní prohlídky u lékaře.
- 2.2 Všichni pracovníci musí být řádně vyškoleni pro úkoly, jež se od nich při práci vyžadují.
- 2.3 Veškerá práce ve výšce (tj. v koruně stromu – pozn. překl.) musí být prováděna pracovním kolektivem o dvou či více osobách. Minimálně dvě osoby z kolektivu by měly být schopny poskytnout ve výšce záchranu zraněného a vlastnit k tomu i odpovídající vybavení.
- 2.4 Na pracovišti musí být kdykoli zabezpečeno případné poskytnutí první pomoci zraněnému. Všichni pracovníci by měli být vyškoleni v poskytování první pomoci a pravidelně tato školení opakovat. Směrnice stromolezcům doporučuje, aby při práci u sebe měli jasně označenou a lehce přístupnou krabičku první pomoci (přípevněnou na sedacím úvazu – pozn. překl.).
- 2.5 Před každým začátkem, jakož i v průběhu provádění prací ve stromě a na stanovišti pod ním musí být stanoveno riziko takovéto práce. Stanovení rizika práce musí zahrnovat i zabezpečení nouzového sestupu a záchranu zraněného ve výšce.
- 2.6 Extrémní povětrnostní podmínky mohou oslabit schopnost pracovníka vykonávat dál svou práci. Proto by měly být mezi prací zavedeny přiměřené přestávky, a to tak, aby minimalizovaly nebezpečí vyčerpání a dehydrataci pracovníka.
- 2.7 Veškeré pracovní vybavení se musí skladovat a používat v souladu s doporučeními výrobce tohoto vybavení.
- 2.8 Veškeré pracovní vybavení musí být zkontrolováno před každým použitím, a to v souladu s doporučeními výrobce a národními bezpečnostními předpisy.

3. Metody práce ve výškách

Práce na stromech může být prováděna z manipulačních plošin či pomocí lezeckých technik, které využívají lan a sedacích úvazů k osobnímu jištění.

3.1 Lanové techniky a pracovní výstroj

- 3.1.1 Směrnice doporučuje stromolezcům před vlastním lezením řádně rozcvičit a zahřát svaly, tak aby předešli jejich poranění.
- 3.1.2 Specializovaná lana a pracovní výstroje jsou na trhu dostupné a musí být při práci používány. Veškeré lezecké vybavení vyrobené po 1. červenci 1995 musí odpovídat technickým parametrům EN, existují-li tyto v místě jeho výroby.
- 3.1.3 Sedací úvazy mohou být používány pro zajištění pracovního místa, tj. tehdy, pracuje-li lezec ne výše, než je jeho kotvící bod s napnutým lanem či lanem s minimálním průvěsem.
- 3.1.4 Vystavuje-li lezecká metoda lezce riziku svislého pádu, musí lezec použít vhodné jistící vybavení, to je úplnou pracovní výstroj (*sedací úvaz s prsním popruhem – pozn. překl.*) a tlumič energie.
- 3.1.5 Karabiny, které slouží ke spojení sedacího úvazu k lezeckému lanu, musí mít samouzamykatelný zámek s pružinou, který lze otevřít pouze třemi odlišnými pohyby rukou. Karabiny by měly být správně používány a neměly by být spojeny jedna s druhou (tvořit „řetěz karabin“).
- 3.1.6 Metoda výstupu lezce do koruny stromu nazývaná „jištěný šplh“ musí být použita jen v případě, že je lezec bezpečně jištěn k lanu odpovídajícím svěracím uzlem či šplhadly (spelety).
- 3.1.7 Kotvící body lezce by měly být pečlivě vybrány tak, aby zajišťovaly volný průběh lana a bezpečně unesly váhu lezce. Kotvící body by měl lezec vizuálně zkontrolovat a osobně zatížit před vlastním výstupem, zejména tehdy, instaloval-li lezecké lano do kotvícího bodu ze země pomocí vrhacího lanka s váčkem.
- 3.1.8 Je-li to možné, měly by být použity chrániče kůry, aby snížily poškození kůry stromu a lezeckého lana a zlepšily účinnost použité lezecké techniky.
- 3.1.9 Lezec musí být neustále jištěn ke stromu lezeckým lanem a/nebo kmenovou smyčkou.
- 3.1.10 Vyžaduje-li to situace plynoucí z hodnocení rizika práce, lezec by měl v koruně instalovat pomocné kotvící body tak, aby měl jistotu, že jeho bezpečnost není ohrožena, například: svislým pádem, selháním nedostatečně pevného hlavního kotvícího bodu nebo možností přeříznutí lezeckého lana při práci.
- 3.1.11 Lezecké lano by mělo být dostatečně dlouhé, aby lezec sestoupil bezpečně z pracovního místa na zem. Velmi dlouhá lana ale mohou být pro práci nepraktická a tak lezec může použít jiné jistící prvky nezbytné k sestupu z výjimečně vysokých stromů.
- 3.1.12 Konec lezeckého lana by měl být zajištěn uzlem, jenž předejde projití lana skrz svěrný uzel či jiné jistící zařízení lezce.
- 3.1.13 Hrotové stupačky mohou být použity pouze pro výstup a zajištění pracovní polohy během postupného kácení stromů ve ztížených podmínkách. Lezec se musí jistit ke stromu při zdolávání překážek, jako jsou postranní větve, pomocí lan či kmenových smyček.

3.2 Manipulační plošiny

3.2.1 Nařízení a doporučení výrobců ohledně používání manipulačních plošin musí být vždy dodržena.

3.2.2 Povrch, na němž plošina při práci stojí, musí být pečlivě vybrán tak, aby zajistil její stabilitu.

3.2.3 Pracovní koše plošin by měly sloužit pouze pro pracovníky a jejich nezbytné vybavení. Plošina nesmí být použita jako kotvicí bod pro spouštění či dopravu částí stromu na jiné místo.

3.2.4 Je-li plošina použita pro výstup pracovníka do koruny stromu, aby provedl jeho řez či postupné kácení, musí být tento pracovník vyškolen pro řez stromů.

3.3 Žebříky/statické pracovní terasy

3.3.1 Žebříky se v principu používají pro výstup do koruny stromu. Je-li práce prováděna ze žebříku, musí být pracovník jištěn ke stromu lanem/kmenovou smyčkou na svůj sedací úvaz. Vrchol žebříku by měl být též připevněn ke stromu.

3.3.2 Žebřík musí být pečlivě umístěn tak, aby nedošlo k jeho sklouznutí či otočení, v úhlu přibližně 75 stupňů (vzdálenost báze žebříku od stromu odpovídá $\frac{1}{4}$ jeho výšky). Speciální podpěry žebříků

3.2.5 Při práci s plošinou musí být věnována patřičná péče zamezení pádu větví na jakoukoli část pracovního koše, ramena a vlastního dopravního vozidla plošiny.

3.2.6 Pracovníci se nesmí naklánět přes pracovní koš. Směrnice doporučuje, aby se pracovníci jistili k vyznačenému kotvicímu bodu koše odpovídající pracovní výstrojí a posuvnou kmenovou smyčkou.

3.2.7 Bezpečné pracovní zatížení koše nesmí být překročeno.

mohou být nezbytné pro zvýšení jejich stability na nerovném a kluzkém povrchu.

3.3.3 Statické pracovní terasy jako např. lešení by měly být umístěny tak, aby byly stabilní a bezpečné pro pracovníky na nich pracující.

4. Použití pil při práci ve stromech

- 4.1 Ruční pily by měly být přednostně používány před motorovými pilami všude, kde je to možné.
- 4.2 Motorové pily by měly být používány pro výškovou práci ve stromě pouze kompetentními lezci, pro práci s nimi vyškolenými a vlastnicemi certifikát či oprávnění pro práci s motorovou pilou.
- 4.3 Velikost motorové pily by měla odpovídat materiálu, jenž jí bude odstraňován. Jednoruční motorové pily jsou vhodné pouze pro práci ve výškách, nikoli na zemi.
- 4.4 Motorové pily by měly být startovány a používány v souladu s doporučením výrobce. Pracovníci musí při práci s nimi nosit příslušné prostředky osobní ochrany.
- 4.5 Brzda motorové pily by měla být spuštěna před startováním pily a mezi jednotlivými řezy. Motor pily by měl být vypnutý, mění-li lezec pracovní místo ve stromě či nepracuje-li s pilou déle jak 30 vteřin.
- 4.6 Při práci s pilou musí být pracovní pozice lezce bezpečně zajištěna. Směrnice doporučuje lezci použít pomocné kotvící body k osobnímu zajištění, není-li jeho pozice při řezu naprosto bezpečná. Protiřeznými kmenovými smyčkami (s ocelovým jádrem – pozn. překl.) by měl být lezec jistěn tehdy, provádí-li řez blízko kotvícího bodu a je-li jeho lezecké lano při řezu vystaveno výraznému nebezpečí poškození, například při postupném kácení.

5. Prostředky osobní ochrany (POO)

- 5.1 Všechny osoby na pracovišti musí nosit odpovídající POO. Odpovědný pracovník musí zkontrolovat POO před jejich použitím. Poškozené POO musí být z použití vyřazeny.
- 5.2 Používají-li pracovníci motorovou pilu, musí nosit odpovídající POO v souladu s národními bezpečnostními předpisy a doporučeními.
- 5.3 Pracovníci nepracující s motorovou pilou musí nosit bezpečnostní helmu a obuv. Ochranu očí a uší by měl pracovník použít tehdy, nachází-li se v těsné blízkosti osoby pracující s motorovou pilou či jinou mechanizací.

6. Organizace pracoviště

- 6.1 Všichni pracovníci by si měli být vědomi svých pracovních povinností a své osobní odpovědnosti.
- 6.2 Při práci musí být mezi pracovníky vytvořeny vhodné způsoby komunikace. Odpovědní pracovníci by měli zkontrolovat nebezpečný pracovní prostor dříve, než na něj umístí část stromu.
- 6.3 Pracovní místo musí být označeno a zabezpečeno před vstupem cizích osob vhodnými značeními a zábranami.
- 6.4 Bezpečná pracovní vzdálenost od nadzemních elektrických vodičů musí být zajištěna ve shodě s nařízeními dodavatelů či správců energie a s národními předpisy a nařízeními.
- 6.5 Práce na veřejných komunikacích a železničních tratích či blízko nich musí být prováděna ve shodě s národními a místními nařízeními týkajícími se značení a používání vysoce viditelného oblečení.
- 6.6 Personál na zemi by měl včas informovat lezce o svém vstupu do jeho pracovní zóny pod stromem, stejně jako o použití hlučných přístrojů, jako jsou motorové pily či drtiče větví, jež mohou za chodu bránit v jejich vzájemné komunikaci.
- 6.7 Pracoviště musí být vybaveno pro případ nehody či nepředvídatelné události. Veškerý personál musí být vyškolen o způsobu chování v krizových situacích, jež zahrnuje i pomoc při záchraně zraněného lezce. To platí jak o práci s pomocí lezeckých technik, tak i z manipulačních plošin.
- 6.8 Práce v nepříznivém počasí či v podmínkách nedostatečného osvětlení by měla pokračovat jen tehdy, může-li být plně zajištěna bezpečnost pracovníků.

Text této brožury může být volně reprodukován, avšak pouze s přesným uvedením jeho zdroje.

Leden 2003

Přeložil Ing. Marek Žďárský

PATZER — SPECIAL — BOOK

European Arboricultural Council (EAC) **EUROPEAN TREEWORKER**

Following issues are available:

English/Norwegian/Swedish
ISBN 3-87617-101-6

English/Italian/Spanish
ISBN 3-87617-102-4

English/German/Polish
ISBN 3-87617-103-2

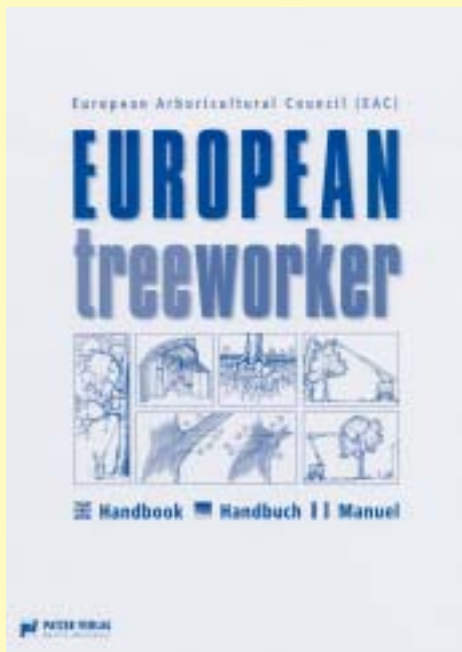
Please note language with the order

140 pages, 141 line drawings
€ 49

EUROPEAN TREEWORKER provides people with practical experience in tree care with a clear and easily understandable handbook which they can use to prepare themselves for the examination for the “European Treeworker” certificate.

A certified treeworker will be able, on the basis of his or her knowledge of tree care, to undertake, under direction, all essential tasks on and in trees, taking into account the requirements of environmental and nature protection and of worksite safety and accident prevention.

In this way, the book promotes transparency of knowledge of tree care across national boundaries, in order to ensure a high level of implementation throughout Europe for the good of the trees.

ITEMS FROM THE CONTENTS:

- Principal elements of tree care
- Biological principles
- Tree/soil relations
- Tree species and quality
- Physical protection measures
- Tree care operations
- Principal elements of legislation
- Technical elements of tree care
- Material, tools and machines
- Climbing material and techniques
- Laws and statutory regulations
Curriculum, examination regulations,
European diploma, trilingual technical
dictionary

Orders:

PATZER VERLAG, 14193 Berlin, Koenigsallee 65, Tel. 0 30/89 59 03-56, Fax 0 30/89 59 03-17

 PATZER VERLAG
Berlin-Hannover

Representatives

EAC-Secretariat

European Arboricultural Council (EAC)
Haus der Landschaft
Alexander-von-Humboldt-Str. 4
53604 Bad Honnef / Germany
Tel.: 0049-22 24-77 07-49
Fax: 0049-22 24-77 07 77
email: office@EAC-arboriculture.com

Belgium

Vereniging Boomverzorging V.Z.W.
Voskensstraat 34
9500 Geraardsbergen / Belgium
Tel.: 0032-54 41 91 21
Fax: 0032-54 42 31 78
email: dehaeck.dendroconsult@skynet.be
Arthur de Haeck

Denmark

Dansk Træplejeforening
Box 164; 2750 Ballerup / Denmark
Tel.: 0045-44 65 05 65
Fax: 0045-44 65 08 74
email: trees@sitas.dk
Niels Hvass

Germany

Interessenvertretung Deutsche Baumpflege (IDB)
c/o BGL
Alexander-von-Humboldt-Str. 4
53604 Bad Honnef / Germany
Tel.: 0049-22 24-77 07-0
Fax: 0049-22 24-77 07 77
email: w.gross@galabau.de
Dieterich Kusche & Wolfgang Groß

Finland

Suomen Puunhoidon Yhdistys ry
Kirstinmaki 13 D 77
02760 Espoo / Finland
Tel.: 00358-40 58 77 098
email: Aki.mannisto@pp.inet.fi
Aki Männistö

France

Société Française d'Arboriculture
BP 15; 26780 Châteauneuf du Rhône / France
Tel.: 0033-4 75-90 81 49
Fax: 0033-4 75-90 81 85
email: jean-louis.morel@9online.fr
Jean-Louis Morel

United Kingdom

Arboricultural Association
Ampfield House, Nr: Romsey
Hampshire SO51 9PA / Great Britain
Tel.: 0044-17 94-36 87 17
Fax: 0044-17 94-36 89 78
email: mcottam@myerscough.ac.uk
W. E. Matthews & Mick Cottam

Italy

ISA Italiano
c/o Scuola Agraria del Parco di Monza
20052 Monza (MI) / Italy
email: segreteria@isaitalia.org
Alessandro Pestalozza

Netherlands

Nederlandse Vereniging van Boomverzorgende Bedrijven
Postbox 85; 3980 CB Bunnik / Netherlands
Tel.: 0031 (0) 30 659 56 50
Fax: 0031 (0) 30 659 56 55
email: throosi@wxs.nl
Thale Roosien

Norway

Norsk Trepleie Forum
Vangkroken 9; 1351 Rud / Norway
Tel.: 0047-67 17 57 80
Fax: 0047-67 17 57 81
email: Glen@ab-trepleie.no
Glen J. Read

Poland

International Society of Tree Cultivation & Protection
Ul. Naleczowska 47/85
02-922 Warszawa / Poland
Tel.: 0048-22-6 42 44 60
Fax: 0048-22-6 42 44 60
email: biuro@drzewa.info.pl
Prof. Dr. Marek Siewniak

Sweden

Svensk TrädVard
PL 24 27; 28197 Ballingslov /Sweden
Tel.: 00 46-4 51-3 13 93
Fax: 00 46-4 51-3 15 93
email: tradvard@algonet.se
de. Gouret Litchfield

Switzerland

Bund Schweizer Baumpflege
PF 109; 4153 Rheinach 2 / Switzerland
Tel.: 0041-61-7 13 08 19
Fax: 0041-61-7 13 08 19
email: verband@baumpflege-schweiz.ch

Spain

Asociacion Española de Arboricultura
Jardi Botànica de Valencia, C/ Quart 80
46008 Valencia / Spain
tel: 0034-96-31 56 820
email: aea@aeaarboricultura.com
Juan Spalla

Czech Republic

Czech Tree Care Society
Švestková 9; 40001 Ústí n. L. / Czech Republic
Tel.: 0042-47-520 70 57
Fax: 0042-47-520 70 57
email: jgrabner@wo.cz
Josef Grábner